

Dragan Vukasović
vanredni profesor

POSLOVNO RAČUNOVODSTVO 2

**VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA
DOBOJ**

Izdavač:

VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA

Za izdavača:

Dr Ladin GOSTIMIROVIĆ

Autor:

Dragan VUKASOVIĆ,
vanredni profesor

Recenzent:

Ivan MILOJEVIĆ redovni profesor,
Simeon VILENDEČIĆ vanredni profesor

Urednik:

Dr Ladin GOSTIMIROVIĆ

Lektor i korektor:

Mr Slavica GOSTIMIROVIĆ

Kompjuterska priprema:

Dragan KECMAN

Štampa:

F&F d.o.o. Jelah

Tiraž:

300

© Visoka poslovno tehnička škola, Doboj, 2016.

ISBN 978-99955-767-4-5

VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA
DOBOJ

Dragan Vukasović
vanredni profesor

POSLOVNO RAČUNOVODSTVO 2

Januar, 2016.

SADRŽAJ

POGLAVLJE I

1. OSNOVNE POSTAVKE RAČUNOVODSTVA	11
1.1. Nastanak i razvoj	11
1.2. Evidencija poslovnih događaja	13
1.3. Računovodstvene politike	15
1.4. Računovodstvo u službi privrednog razvoja	17
1.5. Organizacija računovodstvene funkcije	19
1.6. Etički kodeks profesionalnih računovođa	21
1.6.1. Principi profesionalne etike u računovodstvu	22
1.6.2. Smernice ponašanja profesionalnih računovođa	25

POGLAVLJE II

2. SPECIFIČNOSTI KNJIGOVODSTVENE EVIDENCIJE KOD TRGOVINSKIH REDUZEĆA	31
2.1. Knjigovodstveno obuhvatanje robe	31
2.1.1. Nabavka robe	33
2.1.1.1. Nabavka robe za skladište	34
2.1.1.2. Nabavka robe za maloprodaju	37
2.1.1.3. Evidencija nabavke robe upotrebom "računa obračuna nabavke robe"	39
2.1.2. Prodaja robe	41
2.1.2.1. Prodaja robe u veleprodaji	42
2.1.3. Manjkovi i viškovi robe na zalihama	48
2.1.4. Nivelacija cena	50
2.1.4.1. Sniženje cena	50
2.1.4.2. Povećanje cena	52
2.1.5. Interno kretanje robe	54
2.2. Vrste trgovinskog poslovanja	55
2.2.1. Tranzitna trgovina	56
2.2.2. Komisiona prodaja robe	57
2.2.2.1. Knjiženje komisione prodaje robe u sistemu dvojnog knjigovodstva	59
2.2.3. Konsignaciona prodaja robe	62
2.2.4. Evidencija spoljnotrgovinskog poslovanja	65
2.2.4.1. Knjiženje uvoza robe	66
2.2.4.1.1. Knjiženje osnovnih oblika uvoza robe	68
2.2.4.2. Knjiženje izvoza robe	72

POGLAVLJE III

3. PRIBAVLJANJE FINANSIJSKIH SREDSTAVA I POTRAŽIVANJA	79
3.1. Pribavljanje finansijskih sredstava	79
3.1.1. Knjigovodstveno obuhvatanje internog pribavljanja finansijskih sredstava	79
3.1.1.1. Sopstveni kapital inokosnih preduzeća	81
3.1.1.2. Sopstveni kapital društava lica	83
3.1.1.3. Sopstveni kapital društava kapitala	85
3.1.1.3.1. Sopstveni kapital društava sa ograničenom odgovornošću	86
3.1.1.3.2. Sopstveni kapital akcionarskih društava	88
3.1.2. Knjigovodstveno obuhvatanje eksternog pribavljanja finansijskih sredstava	94
3.1.2.1. Dugoročni krediti	94
3.1.2.2. Kratkoročni krediti	96
3.1.2.3. Pribavljanje kapitala na finansijskom tržištu	97
3.1.2.3.1. Pribavljanje kapitala emisijom obveznica	98
3.2. Rezerve	100
3.2.1. Neraspoređeni dobitak	105
3.3. Evidencija kratkoročnih potraživanja	107
3.3.1. Potraživanja po osnovu prodaje	108

POGLAVLJE IV

4. NOVČANA SREDSTVA I IZMIRENJE OBAVEZA	115
4.1. Knjigovodstvena evidencija novčanih sredstava	115
4.1.1. Poslovni (žiro) račun	116
4.1.2. Blagajna	120
4.1.3. Izdvojena novčana sredstva	126
4.1.4. Devizni račun	127
4.1.6. Devizna blagajna	130
4.1.7. Ostala novčana sredstva	130
4.2. Evidencija izmirivanja obaveza	132
4.2.1. Isplata obaveza sa računa	133
4.2.2. Knjigovodstveno obuhvatanje popusta odobrenih od strane dobavljača	135
4.2.3. Izmirivanje obaveza vrednosnim papirima (hartijama od vrednosti)	138
4.2.3.1. Menice	139
4.2.3.2. Čekovi	141
4.2.4. Izmirivanje obaveza akreditivom	143
4.2.5. Izmirivanje obaveza kompenzacijom	146
4.2.6. Izmirivanje obaveza cesijom	150
4.2.7. Izmirivanje obaveza asignacijom	152

4.2.8. Faktoring	153
4.2.9. Izmirivanje obaveza preuzimanjem duga	155
4.2.10. Oproštaj duga	155

POGLAVLJE V

5. PRIHODI	159
5.1. Pojam i klasifikacija prihoda	159
5.1.1. Procenjivanje, priznavanje i obelodanjivanje prihoda	161
5.1.2. Prihodi od prodaje robe	164
5.1.3. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	167
5.1.4. Prihodi od aktiviranja učinaka i roba	171
5.1.5. Promena vrednosti zaliha učinaka	171
5.1.6. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	173
5.1.7. Drugi poslovni prihodi	175
5.1.8. Finansijski prihodi	176
5.1.9. Ostali prihodi	179
5.1.10. Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine	180
5.1.11. Vanredni prihodi	182
5.1.12. Prenos prihoda	183
5.2. Knjiženje prihoda kod proizvodnog preduzeća	184
5.3. Knjiženje prihoda kod trgovinskih preduzeća	185

POGLAVLJE VI

6. RASHODI	189
6.1. Pojam i klasifikacija rashoda	189
6.2. Poslovni rashodi	190
6.2.1. Nabavna vrednost prodate robe	191
6.2.2. Troškovi materijala	193
6.2.3. Troškovi zarada i naknada zarada	194
6.2.4. Troškovi proizvodnih usluga	196
6.2.5. Troškovi rezervisanja	197
6.2.6. Nematerijalni troškovi	198
6.3. Finansijski rashodi	200
6.3.1. Finansijski rashodi i odnos sa matičnim i zavisnim pravnim licima	201
6.3.2. Rashodi kamata	202
6.3.3. Negativne kursne razlike	204
6.3.4. Rashodi efekata ugovorene valutne klauzule	207
6.4. Ostali rashodi	207
6.4.1. Rashodi po osnovu obezvređivanja imovine	210
6.4.2. Vanredni rashodi i prenos rashoda	211

7. PREDZAKLJUČNA KNJIŽENJA I POSLOVNI REZULTAT	217
7.1. Predzaključna knjiženja	217
7.1.1. Predzaključna knjiženja u vezi sa inventarisanjem	218
7.1.2. Sumnjiva i sporna potraživanja	223
7.1.3. Razdvajanje salda aktivno-pasivnih i pasivno-aktivnih računa	229
7.1.4. Vremenska razgraničenja prihoda i rashoda	231
7.1.4.1. Tranzitorne pozicije aktive (AVR)	233
7.1.4.2. Anticipativne pozicije aktive (AVR)	234
7.1.4.3. Tranzitorne pozicije pasive (PVR)	235
7.1.4.4. Anticipativne pozicije pasive (PVR)	236
7.1.4.5. Metod jednog ili metod paralelnih konta vremenskih razgraničenja	238
7.2. Zaključivanje poslovnih knjiga	240
7.3. Totalni i periodični poslovni rezultat	243
7.3.1. Koncepti poslovnog rezultata	244
7.3.1.1. Poslovni rezultat na osnovu primitaka i izdataka	245
7.3.1.2. Poslovni rezultat na osnovu učinaka i troškova	247
7.3.1.3. Poslovni rezultat na osnovu prihoda i rashoda	249
7.4. Metode utvrđivanja poslovnog rezultata	250
7.4.1. Utvrđivanje poslovnog rezultata računskim putem	251
7.4.2. Bilansni metod utvrđivanja poslovnog rezultata pomoću bilansa stanja	253
7.4.3. Obračun poslovnog rezultata prema metodi ukupnih troškova	254
7.4.4. Obračun poslovnog rezultata prema metodi ukupnih troškova u trgovinskom preduzeću	261
7.4.5. Obračun poslovnog rezultata prema metodi troškova prodatih učinaka	265
7.4.6. Obračun poslovnog rezultata prema metodi troškova prodatih učinaka u trgovinskom preduzeću	271
7.4.7. Raspodela ostvarenog dobitka	275
7.4.7.1. Raspodela bruto dobitka	275
7.4.7.2. Raspodela neto dobitka	277
7.4.7. Pokriće gubitka	279
7.5. Modeli revalorizacije sredstava	281
7.6. Greške u računovodstvu	284
7.6.1. Metode iznalaženja grešaka	286
LITERATURA	288

CIP - Каталогизacija y publikaciji
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

657(075.8)

658(075.8)

ВУКАСОВИЋ, Драган

Poslovno računovodstvo 2 / Dragan Vukasović.
- Doboj : Visoka poslovno tehnička škola, 2016 ([s.l. :
s.n.]). - 292 str. : tabele ; 25 cm

Tiraž 300. - Napomene i bibliografske reference uz
tekst. - Bibliografija: str. 288-290.

ISBN 978-99955-767-4-5

COBISS.RS-ID 5510680